

Xəstəlik sinifi (XBT-10)	Travmalar, zəhərlənmələr
---------------------------------	---------------------------------

İlkin versiyanın tərtibatçı (İSİM)	Daşdəmirov Ü.
---	----------------------

XBT-10 rubrikası	Xəstəliklər
T59.6	Hidrogensulfidin toksik təsiri

Müalicə

AMBULATOR SƏVIYYƏDƏ MÜALİCƏ TAKTİKALARI

- intoksikasiya əlamətlərinin aradan qaldırılması;
- prosesin sabitləşməsi;
- ağırlaşmaların müalicəsi.

Qeyri-dərman müalicəsi:

- Rejim;
- Pəhriz:

Dərman müalicəsi:

- detoksifikasiya terapiyası hüceyrələri sərbəst radikalların toksik təsirindən qorumağa kömək edir, ekzogen zəhərli birləşmələri neytrallaşdırır;
- antioksidant terapiya qeyri-spesifik müqavimət və toxunulmazlıq göstəricilərini normallaşdırmağa kömək edir;
- Anksiyolitik terapiya narahatlıq, yuxu pozğunluqları və sərhəd pozğunluqlarını aradan qaldırır;
- bronxodilatator terapiya bronxospazmı aradan qaldırır, bununla da xarici tənəffüs funksiyasını yaxşılaşdırır;
- Mukolitik terapiya bəlgəmin reoloji xüsusiyyətlərini yaxşılaşdırır, onun drenajını yaxşılaşdırır.
- qaraciyər və öd yollarının xəstəliklərinin müalicəsi üçün dərmanlar toksik hepatitin təzahürləri zamanı qaraciyər və öd yollarının işini

normallaşdırmağa kömək edir;

- proton nasos inhibitorları və H₂histamin reseptor blokerləri mədə-bağırsaq traktının eroziv və xorali lezyonları olduqda istifadə olunur;
- antiinflamatuar terapiya polinevrit sindromunun təzahürlərini aradan qaldırmaq üçün istifadə olunur;

Sistemli antihistaminiklər hidrogen sulfidə həssaslığın dəri təzahürlərini basdırmaq üçün istifadə olunur;

- dəmir preparatları – hipoxrom anemiyanın müalicəsi üçün.

Əsas dərmanların siyahısı:

- **dekstroz;**
- **pentoksifilin;**
- **tokoferol asetat;**
- **duzlu natrium xlorid məhlulu.**

Əlavə dərmanların siyahısı

- **ursodeoksixolik turşu;**
- **ipatropium bromid və fenoterol hidrobromid**
- **teofilin;**
- **ambroksol;**
- **tofisopam;**
- **famotidin;**
- **omeprazol;**
- **meloksikam;**
- **setirizin;**
- **dəmir sulfat;**
- **tiamin xlorid;**
- **piridoksin hidroxlorid.**

Əsas dərmanların siyahısı:

Beynəlxalq qeyri-mülkiyyət adı	Tətbiq üsulu	UD
Detoksifikasiya terapiyası		
1. dekstroza 500.0	500.0 IV damcı, 10 gün	İN
2. duz məhlulu 0,9%	150,0 venadaxili damcı, 10 gün	
Damar dərmanları		
3. pentoksifilin 5.0	IV damcı 5,0-150,0 fizioloji natrium xlorid məhlulu, 10 gün	İN
Antioksidantlar		
4. tokoferol asetat 200 mq	200 mq qapaqlar. şifahi olaraq gündə 1 × 2 dəfə, 10 gün	İLƏ

Əlavə dərmanların siyahısı

Beynəlxalq qeyri-mülkiyyət adı		Tətbiq üsulu	UD
Sekretolitiklər, tənəffüs yollarının motor funksiyasının stimulyatorları			
1.	ambroksol 30 mq	nişanı. şifahi olaraq gündə 1x3 dəfə, 10 gün	IN
Bronxodilatatorlar			
2.	ipratropium bromid və fenoterol hidrobromid (inhaler) və ya	1-2 inhalyasiya × gündə 3 dəfə, 10 gün	IN
3.	teofillin 200 mq	nişanı. 200 mq, 10 gün ərzində gündə 1 × 2 dəfə	IN
H2 histamin reseptor blokerləri			
4.	famotidin 40 mq	nişanı. şifahi olaraq 1×1 r/gün, 10 gün	IN
Sistemli istifadə üçün antihistaminiklər			
5.	setirizin 10 mq	nişanı. şifahi olaraq 1×1 r/gün, 10 gün	IN
Nonsteroid antiinflamatuvar dərmanlar			
6.	meloksikam, məhlul 15 mq/1,5 ml	IM 1,5 ml 1 r/gün, 10 gün	IN
Anksiyolitiklər			
7.	tofisopam 50 mq	nişanı. şifahi olaraq 1×2 r/gün, 10 gün	İLƏ
Hepatoprotektorlar			
8.	ursodeoksixolik turşu 250 mq	1 tab. ×3 r/gün, 10 gün	IN
Dəmir əlavələri			
9.	dəmir sulfat	1 tabx2 r/gün, 10 gün	IN
Metabolik dərmanlar			
10.	tiamin xlorid 1.0	IM 1.0 x 1 r/gün 7 gün	IN
on bir.	piridoksin hidroxlorid 1.0	IM 1.0 x 1 r/gün, 7 gün	IN
Proton nasos inhibitorları			

12.	omeprazol 20 mq	nişanı. şifahi olaraq gündə 1 × 2 dəfə, 10 gün	IN
-----	-----------------	--	----

Cərrahi müdaxilə: yox.

Profilaktik tədbirlər:

İlkin profilaktika:

- etioloji amillərin aradan qaldırılması: tozun qarşısının alınması, “İşçilərin xüsusi geyim, xüsusi ayaqqabı və digər fərdi və kollektiv mühafizə vasitələri, sanitar otaqlar və cihazlarla təmin edilməsi Qaydaları”na uyğun olaraq fərdi mühafizə vasitələri ilə təmin edilməsi, işəgötürənin xərci” RK Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin 31 iyul 2007-ci il tarixli əmri, 4 bənd;
- aşağıdakılara uyğun olaraq ilkin və dövri tibbi müayinələrin yüksək keyfiyyətli və vaxtında aparılması:
- Qazaxıstan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyində qeydiyyatdan keçmiş Qazaxıstan Respublikası Milli İqtisadiyyat Nazirinin 28 fevral 2015-ci il tarixli 175 nömrəli əmri. 8 may 2015-ci il tarixli 10987 nömrəli “Zərərli istehsal amillərinin, məcburi tibbi müayinələrin aparıldığı peşələrin Siyahısının təsdiq edilməsi haqqında”;
- sifariş i. O. Qazaxıstan Respublikasının Milli İqtisadiyyat Naziri 24 fevral 2015-ci il tarixli, 128 nömrəli “Məcburi tibbi müayinələrin keçirilməsi Qaydalarının təsdiq edilməsi haqqında”.

İkinci dərəcəli profilaktika :

- terapevtik və profilaktik qidalanma – detoksifikasiya və aradan qaldırılmasının təbii mexanizmlərinin effektivliyini artırır, bütün səviyyələrdə orqanizmin funksional ehtiyatlarını artırır. “İşəgötürənin vəsaiti hesabına işçilərin süd və müalicəvi-profilaktik qidalanma ilə təmin edilməsi Qaydaları və normaları”na əsasən, Qazaxıstan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin 31 iyul 2007-ci il tarixli 184 nömrəli əmri. p.;
- bronxların drenaj funksiyasının yaxşılaşdırılması: mukolitik dərmanların qəbulu – ambroksol;
- antioksidantların qəbulu;
- siqaretdən imtina; müalicəvi və profilaktik qidalanma - içməli süfrə mineral suyu təbii detoksifikasiya və aradan qaldırılması mexanizmlərinin səmərəliliyini artırır, bütün səviyyələrdə orqanizmin funksional ehtiyatlarını artırır;
- sərbəst radikalları neytrallaşdırmaq və orqanizmi onların mənfi təsirlərindən təmizləmək, həmçinin pəhrizləri daha da zənginləşdirmək

üçün multivitaminlərin qəbulu;

- quru, isti havası olan rayonlarda sanatoriya-kurort müalicəsi;
- İltihab, bronxospazm, ağrı hadisələrinin aradan qaldırılmasına yönəlmiş məşq terapiyası, tənəffüs məşqləri, sinə masajı

;

grip, pnevmokok və Haemophilus influenzae qarşı peyvənd PN KOAH-ın ağırlaşmalarının qarşısının alınması üçün təsirli olur.

Əlavə idarəetmə :

- hidrogen sulfid və digər qıcıqlandırıcı qazlarla təmasdan rəasional məşğulluq;
- yaşayış yeri üzrə nevropatoloq, terapevt, oftalmoloqda dispanser qeydiyyatında olması;
- reabilitasiya tədbirlərinin həyata keçirilməsi - ildə 2 dəfə residiv əleyhinə müalicə, sanatoriya-kurort müalicəsi, dispanserdə müalicə, dozalı fiziki fəaliyyət, fiziki müalicə, fizioterapevtik prosedurlar, masaj, akupunktur;
- peşə xəstəlikləri olan bütün xəstələr, o cümlədən peşə xəstəliklərinin ilkin, kliniki yüngül formaları olan şəxslər rayon (şəhər) peşə patologiyası kabinetlərində və ambulatoriyalarda dispanser qeydiyyatına alınmalıdırlar;
- peşə xəstəlikləri olan xəstələrin klinik müayinə sxeminə Qazaxıstan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmiş "Peşə xəstəliklərinin Siyahısı"na uyğun olaraq nozoloji qruplar daxil edilmişdir;
- peşə xəstəlikləri olan xəstələrin dispanser müşahidəsi və terapevtik və rekreasiya tədbirlərinin həyata keçirilməsi əsas məqsədə nail olunmasını - xəstəliyin irəliləməsinin və residivinin qarşısının alınmasını, habelə sabit və uzunmüddətli remissiyanın saxlanmasını və həyat keyfiyyətinin qorunmasını təmin etməlidir. və işləmək bacarığı;
- dispanser müşahidə sxemi diaqnostik və proqnostik baxımdan həlledici olmayan metodları laboratoriya və digər tədqiqatlardan çıxarır və xəstənin idarə edilməsi strategiyasını və taktikasını müəyyən etməkdə həkimə kömək edəcək minimum zəruri tədqiqat metodlarını ehtiva edir (rayon (şəhər) peşə sahəsində); patoloji kabinetlər və ambulatoriyalar) yaşayış yeri üzrə;
- peşə xəstəlikləri olan xəstələrin dispanser müşahidəsi sxeminə xəstələrin klinik müayinəsinin məcburi tərkib hissəsi olan rəasional məşğulluq xüsusi əhəmiyyət kəsb edir ki, bu da "Məşğulluq üçün əsas tövsiyələr" in daxil olduğu ayrıca qrafada əksini tapır;
- peşə xəstəliklərinin irəliləməsinin və fəsadların inkişafının qarşısını almaq üçün peşə xəstəliklərinin ağır forması olan bütün xəstələr hər il peşə

patologiyası xəstəxanalarında (peşə patologiyası mərkəzlərində) müalicə kursu keçməlidirlər.

Reabilitasiya tədbirləri:

Hidrogen sulfid intoksikasiyası üçün əsas müalicə kompleksinə əsas patogenetik mexanizmlərə yönəlmiş müxtəlif terapevtik tədbirlər kompleksi daxildir:

- patogenetik dərman müalicəsi;
- Massoterapiya;
- fizioterapiya.

Patogenetik dərman terapiyasına nootrop terapiya, damar, hepatoprotektiv terapiya və lazım olduqda, göstərişlərə görə bronxodilatatorlar daxildir.

- İdman terapiyası xəstənin sağlamlığını daha tez bərpa etmək üçün müalicəvi və profilaktik məqsədlər üçün bədən tərbiyəsi vasitələrindən (fiziki məşq, masaj) istifadə edir.

Hidrogen sulfid intoksikasiyası üçün risk faktorları:

- 8-10 il və daha çox təhlükəli istehsalat şəraitində uzunmüddətli iş təcrübəsi;
- risk qrupuna hepatobiliar, sinir sistemi, o cümlədən vegetativ, bronxopulmoner sistem xəstəlikləri ilə tez-tez və uzun müddət xəstə olanlar daxildir.

Tibbi reabilitasiyanın mərhələləri:

I. Profilaktik mərhələ:

- ilkin tibbi müayinənin aparılması - peşəkar seçimə və işçinin sağlamlığının seçdiyi peşəyə uyğunluğunu müəyyən etməyə imkan verir;
- dövrü və dərin tibbi müayinələrin aparılması; müəssisələrin sağlamlıq mərkəzlərində sağlamlaşdırma tədbirlərinin həyata keçirilməsi, oksidləşdirici maddələr mübadiləsinin vəziyyətini düzəldən dərmanlar;
- elektroyuxu №8.

II. Prenozoloji mərhələ:

Profilaktik müayinə zamanı peşə xəstəliklərinin ilkin təzahürləri və fərdi əlamətləri olan şəxslər müəyyən edildikdə "Risk qrupu" yaradılır. Bu qrup üçün müalicə və profilaktik tədbirlər ambulator şəraitdə və sanatoriya-kurort müalicəsində aparılmalıdır.

- №7 inhalyasiya;

- elektroyuxu №7;
- ümumi masaj, 8 nömrəli otaqda masaj;
- 8 saylı fiziki müalicə;
- ursodeoksixol turşusu gündə 1x3 dəfə, 2 həftə.

Pre-nozoloji mərhələdə peşə patoloqu xəstənin tibbi müayinəsi, müalicəsi və işə qəbulu üçün tövsiyələri özündə cəmləşdirən tibbi reabilitasiya proqramı tərtib edir.

II. Nozoloji mərhələ.

“Risk qrupuna” peşə patologiyası mərkəzində, tibbi reabilitasiya mərkəzində və sanatoriyada müalicə-profilaktika yardımı göstərilir.

Mərhələnin məqsədi: xəstənin sağlamlıq vəziyyətinin qiymətləndirilməsi, reabilitasiya tədbirlərinin həyata keçirilməsi, tibbi reabilitasiya taktikasının müəyyən edilməsi.

Müalicə taktikası:

- damar terapiyası – pentoksifillin 5,0 IV/damcı 150,0 şoran məhlulu üçün 10 gün;
- hepatoprotektiv terapiya – ursodeoksixol turşusu (C) 250 mq, həb, gündə 1x3 dəfə 14 gün ərzində;
- H2 histamin reseptorlarının blokerləri – tab. famotidin, 14 gün ərzində gündə 3 dəfə 40 mq;
- sekretolitiklər – ambroksol 30 mq, həb, gündə 1x3 dəfə 10 gün ərzində.
- 8 saylı müalicəvi bədən tərbiyəsi qrupu/fərdi;
- akupunktur №10;
- №7 ümumi masaj
- baş dərisinin, 7 saylı boyun-boyun nahiyəsinin masajı;
- №7 induktotermiya;
- sinklənmə № 7;
- Darsonval №7.

Müalicənin effektivliyinin göstəriciləri və protokolda təsvir olunan diaqnostika və müalicə üsullarının təhlükəsizliyi:

- həyat keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması;
- klinik, morfoloji və funksional göstəricilərin normallaşdırılması;
- intoksikasiya əlamətlərinin aradan qaldırılması.

Ədəbiyyat

Хроническая интоксикация сероводородом

<https://diseases.medelement.com/disease/%D1%85%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F-%D0%B8%D0%BD%D1%82%D0%BE%D0%BA%D1%81%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F-%D1%81%D0%B5%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BC/15067>